

Vergaderjaar 2009–2010

32 395 XIV

Wijziging van de begrotingsstaten van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (XIV) voor het jaar 2010 (wijziging samenhangende met de Voorjaarsnota)

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVORSTEL

Wetsartikelen 1 tot en met 3

De begrotingsstaten die deel uitmaken van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 1, derde lid, van de Comptabiliteitswet 2001 elk afzonderlijk bij de wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2009 wijzigingen aan te brengen in:

1. de departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit;

De in de begrotingsstaten opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zgn. begrotingstoelichting).

De minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
G. Verburg

B. BEGROTINGSTOELICHTING

1.	Leeswijzer	3
2.	Het beleid	4
A.	Overzicht belangrijkste uitgaven- en ontvangstenmutaties	4
B.	De beleidsartikelen	6
C.	De niet-beleidsartikelen	15

1. LEESWIJZER

De suppletore begroting geeft een geactualiseerd beeld van de uitvoering van de begroting 2010. In onderdeel A, de begrotingstoelichting, worden de belangrijkste beleidsmatige mutaties in een overzichtstabel weergegeven en toegelicht.

In onderdeel B van deze suppletore begroting is bij ieder beleidsartikel de tabel «Budgettaire gevolgen van beleid» opgenomen. In deze tabel zijn alle mutaties, zowel beleidsmatig relevante als technische mutaties, opgenomen. De beleidsmatig relevante mutaties worden onder de tabel toegelicht.

2. HET BELEID

A. OVERZICHT BELANGRIJKSTE SUPPLETORE UITGAVEN- EN ONTVANGSTENMUTATIES

Overzicht belangrijkste suppletore uitgavenmutaties 2010 (Voorjaarsnota) (x € 1 mln.)

	Art.nr.	Uitgaven 2010
Stand oorspronkelijk vastgestelde begroting 2010		2 488,7
Belangrijkste suppletore mutaties:		
Q-koorts	25	48,2
Apurement	29	23,0
Fonds Economische Structuurversterking	24	25,2
Duurzame agrarische sector (Aanvullend Beleidsakkoord «Werken aan Toekomst»).	21	24,1
Plan van Aanpak Schiphol en omgeving (PASO)	24	13,0
Monitoring derogatie	21	4,5
Sociaal flankerend beleid	29	4,0
Vernieuwing Rijksdienst	25	2,7
Overige mutaties		18,1
Stand 1e suppletore begroting 2010		2 651,5

Toelichting:

Q-koorts

Om verdergaande verspreiding van de Q-koorts tegen te gaan worden besmette drachtige melkschappen en melkgeiten geruimd. LNV wordt voor € 36 mln. generaal gecompenseerd voor de ruimings- en uitvoeringskosten. LNV draagt zelf de kosten voor vaccinatie, onderzoek en een vergoeding aan besmette bedrijven voor inkomensverliezen als gevolg van moeilijkheden bij het herbevolken van het bedrijf. Hiertoe wordt de eindejaarsmarge 2009 ingezet (€ 12,2 mln).

Apurement

Om toekomstige financiële correcties vanuit de EU op te vangen, wordt een reeks aan de LNV-begroting toegevoegd. Dit betreft correcties op Nederlandse declaraties bij Europese fondsen voor die gevallen, waarbij de uitvoering naar de mening van de Commissie niet conform Europese regelgeving heeft plaatsgevonden.

Fonds Economische Structuurversterking

Vanuit het Fonds Economische Structuurversterking worden middelen overgeheveld naar de LNV-begroting ten behoeve van de volgende uitgaven (zie ook ontvangsten):

Mooi en Vitaal Delfland

Vanuit het Nota Ruimte budget zijn middelen (€ 17,7 mln) toegekend voor het project Mooi en Vitaal Delfland dit project wordt de schaarse ruimte slimmer gebruikt, worden verspreid liggende kassen op enkele plekken geconcentreerd en komt 120 hectare vrij voor nieuwe natuur en recreatie en 2.000 duurzame woningen (koppeling energienetwerk aan kassen, hergebruik afvalwater).

Westflank Haarlemmermeer

Vanuit het Nota Ruimte budget zijn middelen (€ 7,5 mln) toegekend voor het project Westflank Haarlemmermeer. Dit project realiseert het aanleggen van een «groen-blauw» raamwerk, waterberging en tal van recreatieve routes in het groen.

Duurzame agrarische sector (Aanvullend beleidsakkoord «Werken aan Toekomst»)

In het aanvullend beleidsakkoord 2009–2010 zijn ter stimulering van de economie middelen voor verduurzaming van de agrarische sector opgenomen (Kmst. 2008–2009, 31 700 XIV, nr. 149). Hiermee wordt de ontwikkeling van en investering in duurzame stallen versneld en de investeringsregeling luchtwassers voor de veehouderij opgehoogd. Daarnaast wordt geïnvesteerd in Biobased economy en Agrologistiek. Deze middelen zijn bij VJN 2009 aan de LNV begroting toegevoegd. Deze middelen zijn in 2009 nagenoeg volledig verplicht, maar hebben niet geleid tot een volledig kasbeslag in 2009. De niet bestede middelen 2009 worden aan de LNV begroting 2010 toegevoegd.

De verdeling is als volgt:

Onderdelen	Art.nr.	Bedrag in € mln
Duurzame stallen	21	10,0
Luchtkwaliteit veehouderij	21	10,0
Bio Based Economy en agrologistiek	21	4,1

Plan van Aanpak Schiphol en omgeving (PASO)

LNV heeft op grond van de actuele bestuursovereenkomst ILG, afspraken gemaakt met de provincie Noord-Holland over de realisatie van 500 ha. groen in de Haarlemmermeer. De hiervoor beschikbare middelen zijn vanuit het Groenfonds overgeheveld naar de LNV-begroting.

Monitoring derogatie

Voor het 4^e Nitraat actieprogramma (2010–2013) heeft de Europese Commissie opnieuw derogatie verleend. Op 1 januari 2010 is de gewijzigde Meststoffenwet van kracht geworden. Onderdeel van deze wet is een verplichte bijdrage van de derogatiebedrijven aan de nationale kosten voor monitoring van de derogatie in casus de bekostiging van het Landelijk Meetnet Mestbeleid.

Sociaal flankerend beleid

De tranche 2010 van de Bekker middelen inzake sociaal flankerend beleid sector Rijk 2008–2012 wordt aan de begroting van LNV toegevoegd.

Vernieuwing Rijksdienst

Het Ministerie van BZK heeft in het kader van de 2^e tranche Vernieuwing Rijksdienst voor het project integrale bedrijfsinspecties budget beschikbaar gesteld voor 2 jaar. Op grond hiervan wordt de bijdrage aan de VWA met € 2,7 mln. verhoogd.

**Overzicht belangrijkste suppletore ontvangstenmutaties 2010 (Voorjaarsnota)
(x € 1 mln)**

	Art.nr.	Ontvangsten 2010
Stand oorspronkelijk vastgestelde begroting 2010		536,1
Belangrijkste suppletore mutaties:		
Monitoring derogatie	21	4,5
Fonds Economische Structuurversterking	24	25,2
Plan van Aanpak Schiphol en omgeving	24	13,0
EU-ontvangsten blauwtong	25	3,0
Overige mutaties		9,6
Stand 1e suppletore begroting 2010		591,4

Toelichting:

De ontvangstenmutaties met betrekking tot monitoring derogatie, het Fonds Economische Structuurversterking en Plan van Aanpak Schiphol en omgeving zijn reeds bij de uitgavenmutaties toegelicht.

EU-ontvangsten blauwtong

In 2009 was € 9,1 mln. aan EU-ontvangsten geraamd voor de Blue Tongue bestrijding. Uiteindelijk is hiervan in 2009 € 6,1 mln. gerealiseerd. Op grond hiervan wordt naar verwachting in 2010 nog € 3 ontvangen.

B. DE BELEIDSARTIKELEN

Budgettaire gevolgen van beleid (bedragen x € 1 000)

21 Duurzaam ondernemen	Stand ontwerp-begroting 2010	Mutaties via NvW en amendementen	Mutaties 1 ^o suppletore begroting 2010	Stand 1 ^o suppletore begroting 2010	Mutatie 2011	Mutatie 2012	Mutatie 2013	Mutatie 2014
	(1)	(2)	(3)	(4)=(1+2+3)				
VERPLICHTINGEN	328 348		37 271	365 619	- 10 880	- 3 043	- 1 043	- 1 043
UITGAVEN	322 986		23 224	346 210	4 890	3 707	3 457	- 1 797
Programma-uitgaven	160 797		18 618	179 264	4 483	3 800	4 950	- 300
21.11 Verbeteren van ondernemerschap en ondernemersklimaat	9 862		2 915	12 777	458	160	101	101
21.12 Bevorderen van maatschappelijk geaccepteerde productievoorwaarden en dierenwelzijn	32 847		11 925	44 772	4 500	4 500	4 500	
21.13 Bevorderen van duurzame productiemethoden en bedrijfssystemen w.o. biologische landbouw	106 142		5 577	111 719	- 475	- 860	349	- 401
21.14 Bevorderen duurzame vangst en kweek van vis en schelpdieren	11 946		- 1 950	9 996				
Apparaatsuitgaven	162 189		4 757	166 946	407	- 93	- 1 493	- 1 497
U21.21 Apparaat	19 012		- 9 181	9 831	- 8 901	- 8 901	- 8 901	- 8 901
U21.22 Baten-lastendiensten	143 177		13 938	157 115	9 308	8 808	7 408	7 404
ONTVANGSTEN	30 184		8 845	39 029	4 700	4 700	4 700	200

Toelichting op de programma-uitgaven

OD 21.11 Verbeteren van ondernemerschap en ondernemersklimaat

Voor de Brede Weersverzekering (=verzekering tegen alle weersomstandigheden voor open teelten) en de regeling Breedband Internet (=regeling die Agrarische ondernemingen in buitengebieden die niet over een kabel- of DSL-aansluiting beschikken kunnen korting verkrijgen op de aanschaf

en installatie van breedband internet) is OD21.11 opgehoogd. De ophoging van € 2,5 mln. betreft de nationale co-financiering Plattelandontwikkelingsprogramma Nieuwe Uitdaging (POP-NU) voor deze regelingen.

OD 21.12 Bevorderen van maatschappelijk geaccepteerde productiewaarden en dierenwelzijn

In het aanvullend beleidsakkoord zijn ter stimulering van de economie middelen voor verduurzaming van de agrarische sector opgenomen. Bij de 1^e suppletore begroting 2009 zijn deze middelen toegevoegd aan de begroting van LNV. Van de in 2009 extra beschikbare € 13,5 mln. op OD 21.12 voor de investeringsregeling duurzame stallen en het Small Business Innovation Research (SBIR) programma is € 12,6 mln. niet in 2009 uitgegeven. De verhoging van OD21.12 wordt veroorzaakt door de toevoeging van deze € 12,6 mln. aan 2010.

Naast deze toevoeging, wordt vanuit deze OD € 6,1 mln. overgeboekt naar artikel 26 voor de uitvoering van diverse onderzoeksprojecten door de Dienst Landbouwkundig Onderzoek (DLO) op het gebied van mestbeleid, gewasbescherming, duurzame stallen, dierenwelzijn en smaaklessen. Verder is er sprake van € 4,5 mln. hogere uitgaven en ontvangsten in verband met de monitoring van de tweede derogatie stikstof emissies. Veehouders betalen op basis van wettelijke bepalingen mee aan de kosten van de monitoring van de tweede derogatie. Deze inkomsten worden ingezet om de programma-uitgaven van het Landelijk Meetnet Mestbeleid te bekostigen.

OD 21.13 Bevorderen van duurzame productiemethoden en bedrijfssystemen w.o. biologische landbouw

In het aanvullend beleidsakkoord zijn ter stimulering van de economie middelen voor verduurzaming van de agrarische sector opgenomen. Bij de 1^e suppletore begroting 2009 zijn deze middelen toegevoegd aan de begroting van LNV. Van de in 2009 extra beschikbare € 15,5 mln. op OD 21.13 voor de investeringsregeling luchtwassers en biobased economy, is voor € 11,5 mln. de verplichting aangegaan in 2009 en vindt de kasbetaling in 2010 plaats.

Daarnaast wordt OD21.13 verlaagd doordat er € 2,5 mln. wordt overgeboekt naar artikel 26 voor de uitvoering van diverse onderzoeksprojecten door Dienst Landbouwkundig Onderzoek (DLO). Ook wordt er € 3,6 mln. overgeheveld naar de agentschappen DR en VWA voor de uitvoering van de investeringsregeling luchtwassers en Cliënt Export.

OD 21.14 Bevorderen duurzame vangst en kweek van vis en schelpdieren

De verlaging van het budget op OD 21.14 hangt voor het grootste gedeelte samen met een overheveling van € 1,5 mln. naar OD 21.22 voor aanvullende opdrachten door de Algemene Inspectie Dienst (AID) voor handhaving op illegale landing van vis en voor de uitvoering van diverse visserijregelingen door Dienst Regelingen.

Toelichting op de verplichtingen

De verhoging van het verplichtingenbudget houdt verband met een verplichtingschuif van €15,6 mln. op het gebied van monitoring derogatie. Het RIVM en het LEI voeren deze opdrachten op het gebied van monitoring derogatie stikstof emissies uit. Omdat de opdrachten in één keer worden aangegaan wordt in 2010 het gehele bedrag verplicht. Verder wordt de 2e openstelling van de MEI 2009 (zowel voor semi-gesloten als overige systemen) in 2010 verplicht. Op korte termijn vindt ook de 1e openstelling 2010 plaats en worden er verplichtingen

aangegaan. Hierdoor is een verplichtingschuif van €11,0 mln. uit 2011 en 2012 naar 2010 noodzakelijk.

Toelichting op de apparaatsuitgaven

OD21.21 Apparaat

- Het verlagen van OD 21.21 wordt voor het grootste gedeelte veroorzaakt doordat er structureel budget € 7,8 mln. is overgeboekt vanuit OD21.21 naar OD21.22. Dit hangt samen met de totstandkoming van het agentschap Rijksrederij onder het Ministerie van Verkeer en Waterstaat.
- Daarnaast zijn de bedrijfsvoeringstaken van de beleidsdirecties LNV vanaf medio 2009 gebundeld in de zgn. Eenheid Bedrijfsvoering Beleidskern (EBB). De apparaatsuitgaven van deze eenheid worden begroot en verantwoord op het apparaatsartikel algemeen. Daartoe worden de apparaatsbudgetten samenhangende met deze bedrijfsvoeringstaken overgeheveld naar artikel 29 Algemeen. In verband hiermee wordt het onderdeel apparaat op het onderhavige artikel structureel met € 1,5 mln. verlaagd.

OD21.22 Baten-lastendiensten

Het budget van OD21.22 is verhoogd voor:

- de uitvoeringskosten van diverse regelingen (o.a. investeringsregeling luchtwassers, regeling duurzame stallen en diverse visserijregelingen) wordt de bijdrage aan Dienst Regelingen (DR) met € 3,0 verhoogd;
- het beheer van CLIENT (Controle Landbouwgoederen Import en Export naar een Nieuwe Toekomst) wordt € 2,6 mln. toegevoegd aan de bijdrage van de Voedsel en Warenautoriteit (VWA);
- de handhaving op illegale landing van vis met € 0,5 mln. voor de AID;
- het verantwoorden van de agentschapsbijdrage(€ 7,8 mln.) aan de Rijksrederij op OD21.22.

Toelichting op de ontvangsten

De verhoging van de ontvangsten heeft voor het grootste gedeelte de volgende oorzaken:

- De toevoeging van de doorgeschoven FES-middelen 2009 van € 4,3 mln. voor de vertraagde projecten o.a. Plantkundig onderzoek, Kas als energiebron, groene grondstoffen en luchtkwaliteit.
- Hogere ontvangsten op het gebied van monitoring derogatie € 4,5 mln. (zie toelichting uitgaven)

Budgettaire gevolgen van beleid (bedragen x € 1 000)

22 Agrarische ruimte	Stand ontwerp-begroting 2010	Mutaties via NvW en amendementen	Mutaties 1 ^e suppletore begroting 2010	Stand 1 ^e suppletore begroting 2010	Mutatie 2011	Mutatie 2012	Mutatie 2013	Mutatie 2014
	(1)	(2)	(3)	(4)=(1+2+3)				
VERPLICHTINGEN	25 034		- 1 247	23 787				
UITGAVEN	63 489		1 213	64 702				
Programma-uitgaven	52 542		1 213	53 755				
– waarvan juridisch verplicht								
22.11 Ruimte voor grondgebonden landbouw	22 782		- 600	22 182				
22.12 Ruimte voor niet grondgebonden landbouw	29 760		1 813	31 573	- 2 000	4 000		
Apparaatsuitgaven	10 947			10 947				
U22.21 Apparaat	0			0	0			
U22.22 Baten-lastendiensten	10 947		0	10 947				
ONTVANGSTEN	55 637		2 013	57 650	- 2 000	4 000		

Toelichting op de programma-uitgaven*OD 22.12*

De mutatie op de uitgaven en daarmee samenhangende FES-ontvangsten houdt verband met het actualiseren van de meerjarige budgetraming aan het uitvoeringstempo van de Greenports FES-projecten.

Budgettaire gevolgen van beleid (bedragen x € 1 000)

23 Natuur	Stand ontwerp-begroting 2010	Mutaties via NvW en amendementen	Mutaties 1 ^e suppletore begroting 2010	Stand 1 ^e suppletore begroting 2010	Mutatie 2011	Mutatie 2012	Mutatie 2013	Mutatie 2014
	(1)	(2)	(3)	(4)=(1+2+3)				
VERPLICHTINGEN	297 259		1 854	299 113	- 2 850	- 2 712	- 2 712	- 2 712
– waarvan garanties	52 323							
UITGAVEN	503 376		4 020	507 396	- 2 903	- 2 850	- 2 712	- 2 712
Programma-uitgaven	424 607		- 48	424 559	- 191	- 138		
– waarvan juridisch verplicht	322 043							
23.11 Verwerven Ecologische Hoofdstructuur	44 027		899	44 926				
23.12 Inrichten Ecologische Hoofdstructuur	129 223		- 3 510	125 713				
23.13 Beheren Ecologische Hoofdstructuur	177 062		9 843	186 905	- 191	- 138		
23.14 Beheer natuur buiten EHS en beschermen van de internationale biodiversiteit	74 295		- 7 280	67 015				
Apparaatsuitgaven	78 769		4 068	82 837	- 2 712	- 2 712	- 2 712	- 2 712
U23.21 Apparaat	11 659		- 2 712	8 947	- 2 712	- 2 712	- 2 712	- 2 712
U23.22 Baten-lastendiensten	67 110		6 780	73 890				
ONTVANGSTEN	33 795		2 799	36 594				

Toelichting op de programma-uitgaven*OD 23.11 Verwerven Ecologische Hoofdstructuur*

De uitvoering van het natuurpakket Westerschelde is in 2009 vertraagd. Als gevolg hiervan schuift € 2,8 mln. naar 2010.

De uitgaven en daarmee samenhangende FES-ontvangsten worden in 2010 gerealiseerd waardoor zowel de uitgaven als de ontvangsten op OD 23.11 met € 2,8 mln. worden verhoogd.

OD 23.13 Beheren Ecologische Hoofdstructuur

In verband met de kosten voor schade die wordt veroorzaakt door grotere aantallen overwinterende ganzen wordt OD23.13 met € 7,5 mln. verhoogd. De middelen worden ingezet voor de Subsidieregeling Agrarisch Natuurbeheer. Voorts vindt verhoging plaats met € 7,3 mln. als gevolg van een vertraging in 2009 van de afhandeling van ganzenaanvragen 2007 en 2008. Aangezien deze afhandeling langer duurt worden deze vergoedingen nu in 2010 uitbetaald. Compensatie vindt plaats vanuit de middelen op diverse OD's die bij Voorjaarsnota 2009 aan de LNV-begroting zijn toegevoegd vanuit het BTW-compensatiefonds. Deze toevoeging hing samen met het feit dat een deel van de uitgaven van het Investeringsbudget Landelijk Gebied niet declarabel is bij het BTW-compensatiefonds. Voorts wordt voor de uitvoering van wettelijke onderzoekstaken door de Dienst Landbouwkundig Onderzoek (DLO) op het gebied van natuur, o.a. aanvullende bescherming van gebieden op de Noordzee € 1 mln. overgeheveld naar artikel 26.

OD 23.14 Beheer natuur buiten EHS en beschermen van de internationale biodiversiteit

Vanuit het programma-budget voor Natura 2000 vindt voor € 6,8 mln. compensatie plaats voor uitvoeringskosten inzake Natura-2000 gebieden (zie baten-lastendiensten).

Toelichting op de apparaatsuitgaven

U23.21 Apparaat

In verband met de oprichting van de Raad voor de Leefomgeving en Infrastructuur die ressorteert onder het Ministerie van V&W wordt het budget van de Raad Landelijk Gebied overgeheveld naar de begroting van V&W. Dit leidt tot een structurele verlaging met € 1,3 mln. Voorts zijn de bedrijfsvoeringstaken van de beleidsdirecties LNV vanaf medio 2009 gebundeld in de zgn. Eenheid Bedrijfsvoering Beleidskern (EBB). De apparaatsuitgaven van deze eenheid worden begroot en verantwoord op het apparaatsartikel algemeen. Daartoe worden de apparaatsbudgetten samenhangende met deze bedrijfsvoeringstaken overgeheveld naar artikel 29 Algemeen. In verband hiermee wordt het onderdeel apparaat op het onderhavige artikel structureel met € 1,4 mln. verlaagd.

U23.22 Baten-lastendiensten

De bijdrage aan de Dienst Landelijk Gebied en de Dienst Regelingen wordt in totaal met € 6,8 mln. verhoogd voor uitvoeringskosten die verband houden met Natura-2000 gebieden. Het betreft hier het opstellen van beheersplannen en het verwerken, analyseren en categoriseren van binnenkomende zienswijzen van ontwerp-aanwijzingsbesluiten. Compensatie vindt plaats vanuit het programma-budget voor Natura 2000 op OD 23.14 waarin uitgavenbudget is gereserveerd voor deze uitvoeringskosten.

Toelichting op de ontvangsten

Zie de toelichting bij uitgaven OD 23.11.

Budgettaire gevolgen van beleid (bedragen x € 1 000)

24 Landschap en recreatie	Stand ontwerp-begroting 2010	Mutaties via NvW en amendementen	Mutaties 1 ^e suppletore begroting 2010	Stand 1 ^e suppletore begroting 2010	Mutatie 2011	Mutatie 2012	Mutatie 2013	Mutatie 2014
	(1)	(2)	(3)	(4)=(1+2+3)				
VERPLICHTINGEN	84 585		- 4 952	79 633	- 2 825	- 1 561	- 1 250	- 1 250
UITGAVEN	138 175		25 110	163 285	14 975	24 099	17 900	7 300
Programma-uitgaven	105 281		23 790	129 071	14 535	24 099	17 900	7 300
waarvan juridisch verplicht								
24.11 Nationale Landschappen	21 728		- 500	21 228				
24.12 Landschap Algemeen	21 564		- 9 360	12 204	- 1 765	5 799	5 600	
24.13 Groen en de stad	23 239		33 950	57 189	16 300	18 300	12 300	7 300
24.14 Recreatie	38 750		- 300	38 450				
Apparaatsuitgaven	32 894		1 320	34 214	440			
U24.21 Apparaat								
U24.22 Baten-lastendiensten	32 894		1 320	34 214	440			
ONTVANGSTEN	40 559		30 550	71 109	17 800	25 660	19 150	8 550

Toelichting op de programma-uitgaven*OD 24.12 Landschap Algemeen*

xpp regelminder Bij begroting 2010 zijn vanuit het FES middelen toegevoegd ter verbetering van de infrastructuur van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Hierop vindt een meerjarige kasverschuiving plaats vanaf 2009 t/m 2014 om zodoende aan te sluiten op planning van de werkzaamheden. De mutatie voor 2009 is reeds bij Najaarsnota 2009 verwerkt. De hiermee samenhangende mutatie is als volgt: 2010: - € 8,0 mln., 2011: - € 0,5 mln., 2012: + € 7,360 mln., 2013: + € 6,850 mln. en 2014: + € 1,250 mln. Deze mutatie heeft zowel betrekking op de uitgaven als de ontvangsten. Voorts wordt het budget van de regeling Landschaps Ontwikkelings Plannen (LOP) van € 1,8 mln. overgeheveld naar OD 29.13 Verzameluitkering. Dit budget is bedoeld voor de uitvoering en integratiegerichte stimuleringsregeling landschapskwaliteit voor gemeenten en wordt via de systematiek van verzameluitkering uitgekeerd aan de steden door het Ministerie van Binnenlandse Zaken. De verzameluitkering is opgericht in het kader van de Financiële verhoudingswet en beoogd medeoverheden ruimte te bieden voor lokaal maatwerk en de administratieve lasten bij het Rijk te beperken.

OD 24.13 Groen en de stad

Ter uitvoering van de Nota Ruimte investeert het Kabinet in projecten en gebieden die cruciaal zijn voor de nationale en ruimtelijke hoofdstructuur (Kmst. TK 29 435, nr. 192). Voor deze projecten heeft het Kabinet € 34,9 mln., respectievelijk € 46,5 mln. beschikbaar gesteld. Dit betreft de projecten «Mooi en vitaal Delfland» en «Westflank Haarlemmermeer». De verplichtingen hiertoe zijn in 2009 aangegaan. Het meerjarige kasbeslag wordt thans conform Kabinetsbesluit verwerkt en vanuit de FES middelen aan de begroting toegevoegd (zie ook ontvangsten).

Meerjarig kasbeslag (x € 1 000)	2010	2011	2012	2013	2014
Project Mooi en Vitaal Delfland	17 700				
Project Westflank Haarlemmermeer		3 300	3 300	3 300	7 300
	7 500	15 000	15 000	9 000	

LNV heeft in 2009 afspraken gemaakt met provincie Noord-Holland over de realisatie van 500 ha groen in de Haarlemmermeer in het kader van het Plan van Aanpak Schiphol en Omgeving (PASO). De middelen die hiervoor beschikbaar zijn, zijn in het verleden door diverse partijen (o.a. NV Schiphol, provincie en VROM) in het Groenfonds gestort. Bij Najaarsnota 2009 is hiertoe € 12,95 mln. vanuit het Groenfonds aan de LNV-begroting toegevoegd. Thans volgt de doorwerking naar 2010 van eveneens € 12,95 mln. waarmee deze OD zowel bij de uitgaven als de ontvangsten wordt verhoogd. De verplichting ad € 25,9 mln. is in 2009 aangegaan.

Het budget voor Groene Partners bedoeld voor groen in krachtwijken wordt uitgekeerd aan de steden door het Ministerie van Binnenlandse Zaken via de verzameluitkering op OD 29.13. Derhalve vindt budgetverlaging plaats voor 2010 en 2011 met € 2,0 mln. ten gunste van OD 29.13.

Tenslotte wordt het onderhavige OD verlaagd met € 2,2 mln. ter compensatie van de ganzenproblematiek op artikel 23 (zie de toelichting bij artikel 23).

Toelichting op de apparaatsuitgaven

U24.22 Baten-lastendiensten

Vanuit de begrotingen van OCW en VROM wordt een bijdrage geleverd aan LNV voor apparaatsuitgaven van het bureau Nieuwe Hollandse Waterlinie. Hiertoe wordt de bijdrage aan de Dienst Landelijk Gebied verhoogd met € 1,3 mln.

Toelichting op de ontvangsten

Zie de toelichting bij de uitgaven.

Budgettaire gevolgen van beleid (bedragen x € 1 000)

25 Voedselkwaliteit en Diergezondheid	Stand ontwerp-begroting 2010	Mutaties via NvW en amendementen	Mutaties 1° suppletore begroting 2010	Stand 1° suppletore begroting 2010	Mutatie 2011	Mutatie 2012	Mutatie 2013	Mutatie 2014
	(1)	(2)	(3)	(4)=(1+2+3)				
VERPLICHTINGEN	71 846		54 097	125 943	1	- 676	- 841	- 841
UITGAVEN	72 336		51 486	123 822	1	- 676	- 841	- 841
Programma-uitgaven	32 089		47 435	79 524	- 393	- 165		
- waarvan juridisch verplicht								
25.11 Bevorderen van kwalitatief hoogwaardig voedselaanbod en consumptiepatroon	15 021		- 782	14 239	- 30			
25.12 Handhaven diergezondheidsniveau	17 068		48 217	65 285	- 363	- 165		
Apparaatsuitgaven	40 247		4 051	44 298	394	- 511	- 841	- 841
25.21 Apparaat	6265		- 841	5 424	- 841	- 841	- 841	- 841
25.22 Baten-lastendiensten	33 982		4 892	38 874	1 235	330		
ONTVANGSTEN	1 247		4 561	5 808				

Toelichting op de programma-uitgaven

OD 25.12 Handhaven diergezondheidsniveau

Om verdergaande verspreiding van de Q-koorts tegen te gaan worden besmette drachtige melkschapen en melkgeiten geruimd. Aan de LNV-begroting wordt € 36 mln. toegevoegd voor de ruimings- en uitvoeringskosten. LNV draagt zelf de kosten voor vaccinatie, onderzoek

en een vergoeding aan besmette bedrijven voor inkomensverliezen als gevolg van moeilijkheden bij het herbevolken van het bedrijf. Daartoe wordt de eindejaarsmarge van € 12,2 mln. ingezet. Van deze middelen wordt in totaal € 47 mln. in het Diergezondheidsfonds gestort omdat de ruimingskosten, de uitvoeringskosten, de vergoedingen voor inkomensverliezen, en de vaccinatiekosten van de Q-koorts worden verantwoord in het Diergezondheidsfonds.

Toelichting op de apparaatsuitgaven

OD 25.22 Baten-lastendiensten

De verhoging met € 4,9 mln. houdt verband met het volgende:

- Het Ministerie van BZK heeft in het kader van de 2^e tranche Vernieuwing Rijksdienst voor het project integrale bedrijfsinspecties budget beschikbaar gesteld voor 2 jaar. Op grond hiervan wordt de bijdrage aan de VWA met € 2,7 mln. verhoogd.
- Het begrote bedrag van de bijdrage aan de Dienst Regelingen voor de identificatie en registratie van dieren blijkt voor 2010 niet toereikend. Op basis van de definitieve opdrachtverlening wordt de bijdrage in 2010 met € 0,8 mln. verhoogd.
- De bijdrage aan de Plantenziektenkundige Dienst (PD) wordt met € 0,3 mln. verhoogd ten behoeve van de oprichting en operationalisering van het Centrum voor Monitoring van Vectoren. Vectoren zijn insecten, zoals muggen en knutten, die humane en dierziekten kunnen overbrengen.
- De bijdrage aan de PD wordt verhoogd met € 0,6 mln. voor de uitvoering van het implementatieplan in het kader van het Security Onderzoek- en Kennisinstellingen (SOK) project. Op grond van dit implementatieplan worden maatregelen genomen die nodig zijn voor het verhogen van de weerstand tegen bioterrorisme.

Toelichting op de ontvangsten

In de begroting 2009 was € 9,1 mln. geraamd als bijdrage van de EU voor de Blue-Tongue vaccinatiecampagne. Uiteindelijk is in 2009 € 6,1 mln. ontvangen. De overige € 3 mln. wordt naar verwachting in 2010 gerealiseerd.

Budgettaire gevolgen van beleid (bedragen x € 1 000)

26 Kennis en Innovatie	Stand ontwerp-begroting 2010	Mutaties via NvW en amendementen	Mutaties 1 ^e suppletore begroting 2010	Stand 1 ^e suppletore begroting 2010	Mutatie 2011	Mutatie 2012	Mutatie 2013	Mutatie 2014
	(1)	(2)	(3)	(4)=(1+2+3)				
VERPLICHTINGEN	971 800		15 251	987 051	- 3 164	- 475	- 503	- 510
UITGAVEN	993 537		23 104	1 016 641	- 6 234	320	123	366
Programma-uitgaven	980 912		24 014	1 004 926	- 5 324	1 230	1 033	1 276
26.15 Kennisontwikkeling en innovatie	158 089		13 379	171 468	1 044	569	400	400
26.16 Waarborgen en vernieuwen onderzoek en onderwijs	822 823		10 635	833 458	- 6 368	661	633	876
Apparaatsuitgaven	12 625		- 910	11 715	- 910	- 910	- 910	- 910
26.21 Apparaat	11 919		- 910	11 009	- 910	- 910	- 910	- 910
26.22 Baten- lastendiensten	706			706				
ONTVANGSTEN	25 680		7 140	32 820	- 3 343	896	876	876

Toelichting op de programma-uitgaven

OD 26.15 Kennisontwikkeling en innovatie

De verhoging van OD 26.15 houdt voor het grootste gedeelte (€ 10,2 mln.) verband met de uitvoering van diverse projecten door de Dienst Landbouwkundig Onderzoek (DLO) op het gebied van o.a. natuur, mestbeleid, gewasbescherming, duurzame stallen, dierenwelzijn en smaaklessen. Daarnaast wordt het budget met € 2,0 mln. verhoogd met de bijdrage van Buitenlandse Zaken voor de uitvoering van het Afghanistan-project door DLO.

OD 26.16 Waarborgen en vernieuwen onderzoek en onderwijs

Omdat het kabinet besloten heeft de loonbijstellingstranche 2010 niet uit te delen, vindt er een kasschuif van de loonbijstelling tranche 2011 naar 2010 plaats om een deel van de ontstane problematiek in 2010 in het groene onderwijs op te lossen. OD 26.16 wordt in 2010 met € 2,5 mln. verhoogd en in 2011 met €2,5 mln. verlaagd.

Daarnaast heeft er een overboeking vanuit OCW van € 2,7 mln. plaatsgevonden voor de bijdrage aan conjuncturele effecten in het MBO. Een laatste oorzaak voor de verhoging van OD26.16 zijn de doorgeschoven FES-middelen vanuit 2009 naar 2010 van de programma's Aviaire Influenza, Technologisch Topinstituut Groene Genetica en het project Transitie Duurzame Landbouw € 4,7 mln.

Toelichting op de verplichtingen

Het verschil tussen de verplichtingen en de uitgaven houdt verband met het feit dat een aantal uitgavenmutaties geen invloed hebben op de verplichtingenbudgetten.

Toelichting op de apparaatsuitgaven

De bedrijfsvoeringstaken van de beleidsdirecties LNV zijn vanaf medio 2009 gebundeld in de zgn. Eenheid Bedrijfsvoering Beleidskern (EBB). De apparaatsuitgaven van deze eenheid worden begroot en verantwoord op het apparaatsartikel algemeen. Daartoe worden de apparaatsbudgetten die samenhangen met deze bedrijfsvoeringstaken overgeheveld naar artikel 29 Algemeen. In verband hiermee wordt het onderdeel apparaat op het onderhavige artikel structureel met € 0,9 mln. verlaagd.

Toelichting op de ontvangsten

De hogere ontvangsten hebben voornamelijk te maken met de doorgeschoven FES-middelen van €4,7 mln. en de bijdrage van Buitenlandse Zaken voor het Afghanistan-project van € 2,0 mln.(zie toelichting uitgaven).

Budgettaire gevolgen van beleid (bedragen x € 1 000)

27 Bodem, water en reconstructie zandgebieden	Stand ontwerp-begroting 2010	Mutaties via NvW en amendementen	Mutaties 1 ^e suppletore begroting 2010	Stand 1 ^e suppletore begroting 2010	Mutatie 2011	Mutatie 2012	Mutatie 2013	Mutatie 2014
	(1)	(2)	(3)	(4)=(1+2+3)				
VERPLICHTINGEN	35 823		- 1 100	34 723				
UITGAVEN	118 482		- 944	117 538	130	24	59	88
Programma-uitgaven waarvan juridisch verplicht	100 202		- 944	99 258	130	24	59	88
27.11 Reconstructie zandgebieden	73 111		- 1 100	72 011				
27.12 Bodem en Water	27 091		156	27 247	130	24	59	88
Apparaatsuitgaven	18 280			18 280				
U27.21 Apparaat								
U27.22 baten-lastendiensten	18 280			18 280				
ONTVANGSTEN	34 698		156	34 854	130	24	59	88

Toelichting op de programma-uitgaven

OD 27.11 wordt verlaagd met € 1,1 mln. als compensatie voor de ganzenproblematiek op artikel 23 (zie toelichting bij artikel 23).

C. DE NIET-BELEIDSARTIKELEN**Budgettaire gevolgen van beleid (bedragen x € 1 000)**

28 Nominaal en onvoorzien	Stand ontwerp-begroting 2010	Mutaties via NvW en amendementen	Mutaties 1 ^e suppletore begroting 2010	Stand 1 ^e suppletore begroting 2010	Mutatie 2011	Mutatie 2012	Mutatie 2013	Mutatie 2014
	(1)	(2)	(3)	(4)=(1+2+3)				
VERPLICHTINGEN	- 959			- 959	3 445	2 950	2 917	2 617
UITGAVEN	- 959			- 959	3 445	2 950	2 917	2 617
28.11 Prijsbijstelling			0	0	3 445	2 950	2 917	2 617
28.12 Loonbijstelling								
28.13 Onvoorzien	- 959			- 959				
ONTVANGSTEN								

Toelichting op de uitgaven

Het kabinet heeft besloten om 1/3 deel van de prijsbijstellingstranche 2010 vanaf 2011 aan de departementale begrotingen uit te delen. De prijsbijstelling voor LNV is toegevoegd aan OD 28.11. De inzet van deze prijsbijstelling op de LNV-begroting wordt verwerkt in de ontwerp-begroting 2011.

Het negatief budget op OD28.13 betreft het laatste deel van de bij begroting 2008 opgelegde aanvullende subsidietaakstelling die bij ontwerp-begroting 2011 zal worden ingevuld.

Budgettaire gevolgen van beleid (bedragen x € 1 000)

29 Algemeen	Stand ontwerp-begroting 2010	Mutaties via NvW en amendementen	Mutaties 1 ^e suppletore begroting 2010	Stand 1 ^e suppletore begroting 2010	Mutatie 2011	Mutatie 2012	Mutatie 2013	Mutatie 2014
	(1)	(2)	(3)	(4)=(1+2+3)				
VERPLICHTINGEN	277 287		35 599	312 871	30 868	21 002	16 451	11 451
UITGAVEN	277 282		35 599	312 881	30 868	21 002	16 451	11 451
Programma-uitgaven	45 641		28 100	69 941	23 910	16 910	10 610	5 610
29.11 Internationale contributies	10 427		10	10 437	610	610	610	610
29.12 Uitvoering van EU-maatregelen	31 414		22 990	54 404	20 000	15 000	10 000	5 000
29.13 Verzameluitkeringen			5 100	5 100	3 300	1 300		
Apparaatsuitgaven	235 441		7 499	242 940	6 958	4 092	5 841	5 841
29.21 Apparaat	226 181		- 1 345	224 836	- 542	- 3 408	- 1 659	- 1 659
29.22 Baten-lastendiensten	9 260		8 844	18 104	7 500	7 500	7 500	7 500
Ontvangsten	314 256		- 700	313 556	- 1 100	- 1 100	- 1 100	- 1 100

Toelichting op de uitgaven

De mutatie op OD 29.11 houdt verband met de structurele bijstelling voor de overname van taken voor de BES-eilanden (Bonaire, St. Eustatius en Saba) vanaf 2011 (€ 0,6 mln.).

Apurement (OD 29.12)

Om toekomstige financiële correcties vanuit de EU op te vangen, wordt een reeks aan de LNV-begroting toegevoegd. Dit betreft correcties op Nederlandse declaraties bij Europese fondsen voor die gevallen, waarbij de uitvoering naar de mening van de Commissie niet conform Europese regelgeving heeft plaatsgevonden.

In 2009 is vanuit de begroting van WWI € 3,9 overgeheveld naar LNV voor groen in krachtwijken. Deze middelen worden via het Ministerie van BZK in de jaren 2010 t/m 2012 aan gemeenten beschikbaar gesteld via het instrument Verzameluitkering.

De mutaties op OD 29.21 apparaat houden met name verband met het volgende:

- Overheveling van het uitvoeringsbudget ICT voor het kerndepartement naar het relevante artikel van DICTU (€ - 8,8 mln.).
- Het onderbrengen van de uitvoerende taken (secretariaat, facilitair en control) van de beleidskern naar de eenheid bedrijfsvoering beleidskern bij het artikel algemeen (€ 4,6 mln.).
- De overheveling van facilitaire taken van het ministerie van EZ naar LNV in verband met de toekomstige inhuizing van de kern van EZ in het gerenoveerde hoofdgebouw van LNV (€ 1,6 mln.).
- In het kader van de maatregelen sociaal flankerend beleid sector Rijk 2008-2012 wordt aan de begroting van LNV de tranche 2010 (€ 4 mln.) en de tranche 2011 (€ 2,7 mln.) toegevoegd.
- Overheveling van ICT budget voor projecten in het kader van Digitale dienstverlening naar de relevante artikelen (€ -0,8 mln.)

De mutatie op OD 29.22 houdt verband met de overheveling van het uitvoeringsbudget ICT voor het kerndepartement naar het relevante artikel van DICTU (€ 8,8 mln.).

De mutatie op middelen artikel 29.21 houdt verband met het aandeel van VWS in de high trustboetetaakstelling VWA, de ontvangstentaakstelling van LNV wordt met € 0,7 mln. verlaagd.